

Dato: 26.02.2018 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 18/1256 J.post ID: 18/11189
Saksbehandler: Anne Kristine Feltman
Saksansvarlig: Kristine Hjellup Horne

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	15.03.2018	021/18
Formannskapet	21.03.2018	051/18
Kommunestyret	04.04.2018	031/18

Energirapportering for kommunens eiendomsmasse 2017

Kommunestyret-04.04.2018- 031/18

Vedtak:

1. Redegjørelse om status for energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.
2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.
3. Rådmannen legger fram en oversikt over hvilke bygg som har fått ny energiløsning og tidspunkt for ferdigstillelse.

Formannskapet-21.03.2018- 051/18

Innstilling:

1. Redegjørelse om status for energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.
2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.
3. Rådmannen legger fram en oversikt over hvilke bygg som har fått ny energiløsning og tidspunkt for ferdigstillelse.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-15.03.2018- 021/18

Innstilling:

1. Redegjørelse om status i forhold til energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.

2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Redegjørelse om status i forhold til energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.
2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen la frem «Energi rapportering for kommunens eiendomsmasse pr. 30.09.2017» til behandling i formannskapet i sak 206/17, vedtaket ble: *Energi rapport pr 30.09.2017 tas til orientering. Energi rapporten for 2017, som rådmannen legger frem i februar 2018, legges frem for kommunestyret.*

Bærum kommune har gjennom den nylig vedtatte klimastrategi 2030 vedtatt at energibruk per kvadratmeter i kommunens eiendomsmasse skal reduseres med 12 prosent innen 2020, og det skal jobbes for å oppnå en klimanøytral bygningsportefølje. De 19 energi- og miljøtiltakene knyttet til egne bygg i handlingsplanen til Klimastrategi 2030, er allerede innarbeidet i Eiendoms virksomhetsplaner for 2018.

Denne saken redegjør for energibruk i kommunens eiendomsmasse i 2017, utviklingstrekk og effekt av igangsatte tiltak for å redusere energibruk. Saken kommer også inn på noen utfordringer som har oppstått ved gjennomføring av energibesparende tiltak.

Rapportering, nøkkeltall og måleindikatorer

Energibruk rapporteres og følges og måles på ulike måter avhengig formålet for rapporteringen. Ensartet nøkkeltall er utfordrende siden antall kvadratmeter, brukstider og utetemperatur endrer seg fra år til år. I tillegg vil endret bruk av bygninger påvirke energibruk. Eksempel på dette er utvidede åpningstider, produksjon av skøyteis, lading av elbiler mm. Energieresultatene varierer mye fra bygning til bygning, årsresultatet er en gjennomsnittsbetraktning av porteføljen.

KOSTRA-tall. De tallene som årlig rapporteres inn til Statistisk sentralbyrå som KOSTRA tall brukes som måleindikator for energibruk og energireduksjon. Dette omfatter samlet kjøpt energi fordelt på bruttoarealene av kommunens formålsbygg i tråd med SSB sine retningslinjer for rapportering. Tallene tar ikke høyde for årlige temperatursvingninger, endret bruk eller om arealene er oppvarmet eller ikke. KOSTRA tall brukes for sammenligning kommuner imellom, og gir landsgjennomsnitt for utvalgte nøkkeltall, herunder kWh/m². Dette baseres på faste regler for rapportering av energi og areal, og er egnet for sammenligning over tid.

Følgende arealer inngår i rapporteringen til KOSTRA: Administrasjonslokaler (F130), Førskolelokaler (F221), Skolelokaler (F222), Institusjonslokaler (F261), Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (F381), Kommunale kulturbygg (F386).

Energibruken rapportert inn til KOSTRA var 81.137.181 kWh med en kostnad på 72,9 millioner

kroner i 2017. Dette omfatter energibruk i omlag 525.000 bruttokvadratmeter bygningsmasse. Energibruk sett i forhold til areal utgjorde i 2017 154,5 kWh/m² i gjennomsnitt.

KOSTRA-tallene for energibruk per kvadratmeter i 2017 viser en gjennomsnittlig nedgang på 2,3 prosent i forhold til 2016.

Energioppfølgingssystem (EOS) er kommunens verktøy for oppfølging av energi og bruk av vann. Systemet overvåker i dag ca 150 utvalgte bygninger med et samlet oppvarmet areal på 470.000 m². Energioppfølgingssystemet er under stadig utvikling og utvidelse og vil dekke større del av eiendommene og energibruket. Systemet er egnet til å kontrollere og overvåke energibruk på de enkelte bygg. Det er store variasjoner i energiresultat mellom ulike eiendommer.

Rapporten fra EOS-leverandør OneCo fulgte ved saken om Energirapportering for kommunens eiendomsmasse pr. 30.09.2017 og viste en årsprognose på 3 prosent energireduksjon. Årsrapport for 2017 fra OneCo bekrefter i grove trekk at dette ble resultatet.

Nedgangen i energibruk per m² kommer som resultat av ulike energieffektiviseringstiltak som er gjennomført og bedre styring av tekniske anlegg. Reduksjonen er likevel ikke tilstrekkelig i forhold til mål om 3 prosent reduksjon kWh/m² i året.

Tiltakene i energisparekontrakten (EPC) gir gode resultater.

Bærum kommune inngikk i 2015 en stor kontrakt med definert mål om spart energi i eksisterende bygningsmasse, en såkalt EPC kontrakt (Energy Performance Contracting). Tiltak for å redusere energibruken gjennom EPC-prosjektene har i hovedsak omfattet tiltak som omhandler nye energiløsninger (grunnvarmepumper som erstatter oljekjeler og forbedring av VVS-systemer).

Totalt omfatter denne EPC-kontrakten investeringer for om lag 40 millioner kroner fordelt på tiltak i 11 eiendommer. Deler av tiltakene er støttet med midler fra ENOVA. Ved prosjektstart ble det beregnet et samlet potensiell besparelse på om lag 8 millioner kWh per år.

EPC-prosjektet har vært krevende og tatt mer tid enn forutsatt, og arbeidene med omkobling fra fossile energikilder til fornybare energikilder har skapt perioder med midlertidig økt energibruk og ustabil drift. Ferdigstilling av anleggene i eksisterende bygninger med dårlig tilstand har tatt lengre tid enn først avtalt, og leverandøren har vært forsinket. Det har vært og er fortsatt utfordrende å få ferdigstilt EPC-prosjektene. De siste 4 månedene er det satt store ressurser på oppfølging av både leverandør, og grensesnitt og samhandling mellom leverandør og eiendom. Erfaring viser at det i en overgangsfase med testing av nye systemer ofte vil være økt energibruk i en periode fordi gammelt og nytt system driftes samtidig. Effekten av tiltakene i noen av prosjektene begynner å gi resultater, uten at helårseffekten er tatt ut.

Resultatene for de anleggene som er satt i drift er gode, og har besparelser langt over 15 prosent for 4.kvartal 2017 versus 2016. De byggene som har størst reduksjon i energibruk i 2017, er samtlige omfattet av EPC-prosjektet.

I flere av byggene er energi fra oljekjeler erstattet av jordvarme. Dette gjelder Lønnås Bo og Behandlingssenter, Nadderudhallen og skolene Blommenholm, Gullhaug, Haslum og Mølladammen. På Bekkestua skole er bygget koblet sammen med Nadderudhallen, mens på Haug og Lesterud skole er det installert varmepumpe som utnytter utetemperaturen (Luft-Vann varmepumpe).

- Mølladammen skole hadde i 2017 en reduksjon i energibruk på 0,2%. Perioden september -

desember 2017 viste 40,1 prosent reduksjon i energiforbruket i forhold til samme periode i 2016.

- Haslum skole hadde i 2017 6,5% redusert energibruk per m². Perioden september – desember 2017 viste hele 33 prosent reduksjon i energiforbruket i forhold til samme periode i 2016.

Byggene som viser størst reduksjon i energiforbruket er:

- Lønnås BBS viser 32,6 prosent reduksjon i energiforbruket i 2017 ift 2016.
- Blommenholm skole viser 11,5 prosent reduksjon i energiforbruket i 2017 ift 2016.
- Nadderudhallen viser 3,5 prosent reduksjon i energiforbruket i 2017 ift 2016. En betydelig mengde energi går til oppvarming av Stabekk fotball kunstgress og Bekkestua skole.

Dette er eksempler på gode gevinster i forhold til investering i tiltak. I 2018 vil vi kunne se helårseffekten av tiltakene. Tiltakene gjennom EPC-prosjektene vil redusere energiforbruket, men effekten kan først tas fullt ut ved riktig opplæring og oppfølging av brukere, riktig kompetanse og bemanning for optimalisert drift og bedre brukerrutiner.

Videre innsatsområder

Innsatsområdene for videre å redusere energibruk i kommunens eksisterende eiendomsmasse er hovedsakelig rettet mot innføring av fornybare energikilder, nye og mer energieffektive energiløsninger, optimalisering av drift og bedre rutiner. Samtidig bygges alle nye formålsbygg med høye energikrav og miljøambisjoner, noe som også vil bidra til å redusere gjennomsnittlig energibruk per m².

Rapporten fra energioppfølgingssystemet (EOS) viser stor variasjon i energibruk mellom ulike bygninger. Denne kunnskapen gir godt grunnlag for å rette innsats mot eiendommer med størst potensiale. Eiendom har fått tilført midler for å sikre videreutvikling av fagmiljøet innenfor energi, klima- og miljø. Rekrutteringen er startet og vil bidra til økt kapasitet, kunnskap, innsats og oppfølging i 2018.

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Formål og bakgrunn

Bærum kommune Eiendom forvalter over 800.000 kvadratmeter bygningsmasse. Dette inkluderer om lag 135.000 kvadratmeter boliger. Eiendomsporteføljen består av grunneiendommer, skoler, barnehager, omsorgsbygg, kultur og idrett samt administrasjonsbygg og kommunale boliger.

Kommunens eiendomsstrategi 2015-2025 vektlegger redusert energibruk i kommunens eiendomsmasse. Bærum kommune har gjennom foreslått klimastrategi 2030 satt mål om at energibruk per kvadratmeter i kommunens eiendomsmasse skal reduseres med 12 prosent innen 2020, og det skal jobbes for å oppnå en klimanøytral bygningsportefølje. I handlingsplanen til klimastrategien er 19 av 60 tiltak rettet mot Bærum kommunes egen eiendomsmasse, både nye og eksisterende bygg. Eiendom har forpliktet seg til å ta ansvar for å redusere energibruken ved å slutte seg til [eiendomssektorens veikart mot 2050](#). Samtlige tiltak som er omfattet av handlingsplanen til klimastrategi 2030, er innarbeidet i Eiendoms virksomhetsplaner for 2018.

Tidligere politisk behandling

Formannskapet 31.01.2017, sak 023/17 Status for energi- og klimaledelse i kommunens

eiendomsmasse. Vedtak: *Redegjørelsen om status for energi- og klimaledelse i kommunens eiendomsmasse tas til orientering.* [J.post ID 16/239116.](#)

Formannskapet 31.10.2017, sak 206/17 Energirapportering for kommunens eiendomsmasse pr. 30.09.2017. Vedtak: *Energirapport pr 30.09.2017 tas til orientering. Energirapporten for 2017, som rådmannen legger frem i februar 2018, legges frem for kommunestyret.* [J.post ID 17/220593.](#)

Energibruk og innsatsområder

Det er flere faktorer som påvirker energibruk i Bærum kommunes eiendomsmasse.

Bygningsareal (antall m2 som forvaltes) er den viktigste kostnadsdriveren for energibruk. De mest energivennlige kvadratmeterne er de som ikke bygges. Satsing på arealeffektive bygg bidrar dermed til å redusere samlet energibruk for kommunen, selv om effekten kan bli noe høyere energibruk per m2 som er i bruk. De nye byggene er imidlertid mer energieffektive enn eldre bygningsmasse.

Riktig valg av energiløsninger og riktig drift av anleggene har stor innvirkning på energiforbruket i eiendomsmassen. BK Eiendoms satsning på å redusere energibruken, blant annet gjennom EPC-prosjektene i eksisterende bygninger, viser seg å ha stor effekt. Bygningene som viser størst reduksjon i energiforbruket i 2017 er samtlige omfattet av EPC-prosjekter.

Antall timer per uke bygget er i bruk (brukstid) vil påvirke energiforbruket. Kommunen ønsker tilrettelegging for merbruk og sambruk av bygg da dette er god ressursbruk, selv om det kan øke energibruk per m2 for det enkelte bygget. Erfaringer fra BKs eiendomsmasse viser at bygg som har hatt en økning i brukstid, også har økt energiforbruket. Eksempel på dette er Ringstabekk skole.

Innsatsområdene for å redusere energiforbruket i kommunens eiendomsmasse er hovedsakelig rettet mot innføring nye og mer energieffektive energiløsninger, optimalisering av drift og bedre rutiner. Dette blir gjennomført ved EPC-prosjekter, fokus på energiledelse og økt kompetansebygging, og ivaretas gjennom tiltak handlingsplanen til klimastrategi 2030 som er innarbeidet i Eiendoms virksomhetsplaner for 2018.

Andre energieffektiviseringstiltak er utskiftning til energieffektive lysarmaturer og lyskilder, utskifting til energieffektive vinduer, isolering av rør, ventiler og pumper, samt behovsstyring av lys, varme og ventilasjon.

Økning i energibruk i bygninger

Kommunens EOS-system (Energi Overvåking System) viser også bygninger der energibruk har økt i 2017. Det er ulike årsaker til dette. Byggene med størst økning i energibruken i 2017 er Ringstabekk skole, Bryn skole og Jar skole.

- Ringstabekk skole hadde en økning i energiforbruk på 19 prosent i forhold til 2016.
- Bryn skole hadde en økning i energiforbruket med 21 prosent i forhold til 2016.
- Jar skole hadde en økning på 21 prosent i 2017 i forhold til tilsvarende periode i 2016.

Økningen skyldes blant annet gamle tekniske anlegg som er vanskelige å regulere for optimal drift. På enkelte anlegg er manglende vedlikehold over tid årsak til dårlig energiutnyttelse, mens ikke optimal styring av lys, vann, varme gir utslag i andre bygg.

Årsakene gir et godt bilde på noen av utfordringene i forhold til å redusere energibruken i en så omfattende og variert eiendomsportefølje som kommunen har. Kunnskap om energiøkning gir grunnlag for tettere energioppfølging, og vurdering av tiltak for disse byggene.

Målrettede tiltak

Erfaringen de ulike tiltakene gir og innsikt i andre årsaker som påvirker energiforbruket, er viktig grunnlag for videre arbeid med å redusere energiforbruket i eiendomsmassen. Tiltakene er rettet inn mot noen hovedområder:

Drift av tekniske anlegg

Samling av styrings- og overvåkningsanleggene vil ivareta mulighetene for tidsstyring av energikrevende installasjoner. Optimal drift av tekniske anlegg krever både kompetanse og opplæring. Det er en utfordring at det ikke er tilstrekkelig med ressurser med riktig kompetanse for å drifte anleggene på best mulig måte. Sentral styring av tekniske anlegg og energiforbruk er et av tiltakene i handlingsplanen til klimastrategi 2030.

Kompetansebygging

Eiendom bygger kompetanse og kapasitet til systematisk analyse og energieffektiviseringsarbeid. Kompetansenivå og kapasitet til oppfølging av energibruk er økt mot slutten av 2017 ved ansettelse av en egen «energijeger» med kompetanse til å analysere datagrunnlaget. Dette er en viktig forutsetning for å kunne sette inn riktige tiltak. Kvalitetsansvarlig ble ansatt i januar 2018, avdelingsleder fagressurser tiltrer mars 2018 – og det skal ansettes en egen fagansvarlig innenfor energi og miljø. Dette vil bidra til videreutvikling av fagmiljøet innenfor energi, klima- og miljø. Bygge kompetanse og kapasitet, analysere og utvikle rapportering av resultater er noen av tiltakene i handlingsplanen til klimastrategi 2030.

Energiledelse

Energiledelse dreier seg om samspillet mellom mennesker, teknologi og organisasjon. Energiledelse kan endre adferd til brukere av byggene ved å gi eierskap og innsikt. Eiendom vurderer og velger løsningene som er gode med tanke på energibruk, energiomlegging, redusert bruk av farlige stoffer og klimagassutslipp. Det vurderes også hvordan energibruken kan minimaliseres, og hvilke løsninger som gir lavest utslipp av klimagasser.

Eiendom skal innføre ISO 50001 standarden for energiledelse, og ISO 14 001 standarden for miljøledelse. Sertifiseringen er et grep for å profesjonalisere energistyring, noe som vil kunne redusere energibruk og kostnader. Innføring av miljøledelsessystem vil også skape åpenhet og gjøre det enklere å kommunisere forvaltning av energiressurser i kommunens eiendomsmasse. Innføring av miljø- og energiledelsessystem er et av tiltakene i handlingsplanen til klimastrategi 2030.

Oljefri 2020

Fra 2020 er det forbud mot bruk av fossil mineralolje (fyringsolje og parafin) til oppvarming av boliger, offentlige bygg og næringsbygg (yrkesbygg). Dette er et viktig tiltak for å redusere klimagassutslippene og i tråd med klimastrategi 2020. Bærum kommune har arbeidet med utfasing over flere år. Fjerning av fossil oppvarming er ett av de ti strakstiltakene anbefalt av Eiendomssektorens veikart mot 2050, og et av tiltakene i handlingsplanen til klimastrategi 2030. Kommunen etterspør også fossilfri byggeplass når anbudskonkurranser utlyses.

Kort oppsummert om energirapportering 2017

- Det nye energioppfølgingsystemet (EOS) vil brukes til å overvåke størstedelen av bygningsmassen og være et nyttig verktøy i daglig oppfølging av energiforbruk. Her vil overvåkes bygg regelmessig for å oppdage endringer i energi og vannforbruk. Systemet brukes også for å se på endringer over tid, og om iverksatte tiltak har ønsket effekt.
- Energibruket er basert på tall som inngår i KOSTRA rapportering til SSB. Nøkkeltall for energibruk vil dermed bli sammenlignbare med andre kommuner.
- Nøkkeltallene blir hentet fra energimålere (automatiske og manuelle) som er plassert i byggene.
- Mål om 12 prosent samlet reduksjon av energiforbruket innen 2020 skal tas over 4 år beregnet fra 1. januar 2016 til 31. desember 2019.
- Energibruk rapporteres som antall kWh per kvm for å ivareta ønske om sammenlignbare tall.
- Energikilder som brukes i BKs eiendomsmasse omfatter elektrisitet, fjernvarme og kjøling, pellets og bioolje og eventuelle andre kjøpte energikilder.
- Energi fra fornybare energikilder som fra sol, og vind er ikke inkludert i energirapporteringen for kommunens eiendomsmasse i 2017
- Energileverandører i 2017 til kommunes formålsbygg var Fjordkraft, Oslofjord Varme AS, ECO-1Bioenergi AS, Pellets.

Klimastrategi 2030 – mobilisering for en klimaklok kommune

Bærum kommune viser gjennom klimastrategi 2030 med tilhørende handlingsplan mål og strategier for å realisere Bærum kommune som en klimaklok kommune. Klimastrategien er tydelig på hvilket ansvar kommunen har til å gå foran og gjøre de nødvendige valgene.

Klimastrategiens handlingsplan har tiltak som vil bidra til at Eiendom gjennom sin virksomhet reduserer energiforbruket og klimafotavtrykk i kommunens eiendomsmasse.

En omstilling der fornybare energikilder innføres, innovative løsninger og smart teknologi tas i bruk, gamle bygg energieffektiviseres og ressursene som ligger i byggematerialer gjenbrukes og materialgjenvinnes, forutsetter at byggenæringen bidrar og at byggeiere stiller krav.

Byggenæringen må bidra for å klare den nødvendige omstillingen klimastrategien legger opp til. Eiendom viser ansvar og forpliktelse ved å ha sluttet seg til [eiendomssektorens veikart mot 2050](#).

Et av klimastrategiens tre satsningsområder er bygg, der areal- og energieffektive bygg, det å ta i bruk fremtidsrettede energiløsninger og klimatilpassede materialer er klare mål. Energiforbruket i kommunens eiendomsmasse skal reduseres med 12 prosent innen 2020, og det skal jobbes for å oppnå en klimanøytral bygningsportefølje.

Handlingsplanen til klimastrategien

I handlingsplanen til klimastrategien er 19 av 60 tiltak rettet mot Bærum kommunes egen eiendomsmasse, både nye og eksisterende bygg. 9 av tiltakene er rettet mot eksisterende bygningsmasse og omhandler energirehabilitering, bedre drift og insentiver for å redusere energibruken.

Tiltakene i handlingsplanen er allerede innarbeidet i Eiendoms virksomhetsplaner for 2018, og er tatt i bruk i tiltak og prosjekter.

For nye eiendommer vil sertifisering og forbildeprosjekter bidra til metodisk og systematisk arbeid

med klimaklok bygging. Alle nye bygg tar i bruk digitalisering, energieffektive og fremtidsrettede løsninger som sikrer redusert energibruk og klimafotavtrykk.

Eiendomsvirksomheten i Bærum kommune skal kjennetegnes ved at alle nye kommunale bygg skal ligge i forkant av myndighetenes klima- og energikrav. Eiendom høster erfaring ved å prøve ut ny teknologi, bygge arealeffektivt og miljøsertifisere bygg etter BREEAM-NOR standard. Noe av dette realiseres gjennom Nye Bekkestua skole, Levre barneskole og Nansenparken barnehage.

Oksenøya senter blir kommunens nye store og spennende Futurebuilt forbildeprosjekt og skal kjennetegnes ved:

- Effektiv og smart arealbruk der sambruk, samlokalisering og samhandling vektlegges
- Innovative energiløsninger
- Bygningsmaterialer med lavt karbonavtrykk

Byggene som inngår i Oksenøya senter skal BREEAM NOR sertifiseres til nivå Excellent og føres opp som et av Norges første nær nullutslippsområde.

Behandlingen i møtet 04.04.2018 Kommunestyret

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret-04.04.2018- 031/18:

Vedtak:

1. Redegjørelse om status for energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.
2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.
3. Rådmannen legger fram en oversikt over hvilke bygg som har fått ny energiløsning og tidspunkt for ferdigstillelse.

Behandlingen i møtet 21.03.2018 Formannskapet

Forslag fremmet av Harald Sævareid, SV

Rådmannen legger fram en oversikt over hvilke bygg som har fått ny energiløsning og tidspunkt for ferdigstillelse.

Votering:

Innstillingen med Sævareids forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-21.03.2018- 051/18:

Innstilling:

1. Redegjørelse om status for energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.
2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.
3. Rådmannen legger fram en oversikt over hvilke bygg som har fått ny energiløsning og tidspunkt for ferdigstillelse.

Behandlingen i møtet 15.03.2018 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Forslag fremmet av Signe Bakke Johannessen, MDG

3. Lett tilgjengelige tiltak i kategorien "kompetansebygging" på effektiv energibruk i bygg gjennomføres fortløpende. Dette innebærer blant annet å gjøre informasjon om energisparing tilgjengelig for de som oppholder seg i byggene til daglig, for eksempel tilsynsvakter og andre ansatte.

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Signe Bakke Johannessens forslag ble oversendt rådmannen.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-15.03.2018- 021/18:

Innstilling:

1. Redegjørelse om status i forhold til energibruk i kommunens eiendomsmasse og gjennomføring av tiltak for å redusere energibruken tas til orientering.
2. I forbindelse med Klimaklok-arbeidet kommer rådmannen tilbake til hvordan rapportering på miljø- og klimatiltak, herunder utvikling av energibruk, kan rapporteres på en helhetlig måte.